

„Boom, bos, hout”,

inzending op de Floriade 1992

Eens in de tien jaar organiseren de Nederlandse sierteelt en voedingstuinbouw samen met een stedelijk gebied de internationale tuinbouwtentoonstelling: Floriade. Zoetermeer is anno 1992 de plaats waar vanaf 10 april tot en met 11 oktober zo'n kleine 3 miljoen bezoekers verwacht worden. Evenals in 1982 is ook de Stichting Bos en Hout er aanwezig. Dit keer samen met de Bomenstichting, Ton van den Oever Boomkwekerij b.v. en het Centrum Hout in de inzending: „Boom, bos, hout”.

Het Floriadepark is 93 hectare groot. Deelnemers, sponsors en de Stichting Floriade investeerden 200 miljoen gulden en ruim 20 landen nemen deel met hun nationale inzendingen. Zoals gebruikelijk blijft een deel van het park na oktober bestaan als groenvoorziening bij de nieuwe stadswijk Rokkeveen. Met congressen, productpresentaties en bijeenkomsten is de Floriade meer dan alleen een tentoonstelling. Daarnaast is bewust gekozen voor een thematische aanpak. Handel, transport en distributie, energie, consument, recreatie én wetenschap en milieu zijn de verschillende themegebieden waarin de inzendingen zijn ondergebracht.

*„Boom, Bos, Hout”,
een inzending om
even bij te gaan
zitten*

„Boom, Bos, Hout”

Vanaf de snelweg Utrecht-Den Haag kondigt het Floriadeterrein zich aan met een immens groot, wit menselijk hoofd. Reizend per trein zie je op dat punt ook een NS- trein die zich dwars door een heuvel boort. Precies achter deze heuvel, naast het veelbesproken milieupaviljoen van VROM, het ecodrome en naast de eindhalte van de tram bevindt zich de inzending: „Boom, Bos, Hout”. Het ontwerp is afkomstig van bureau Pauwels uit Leuven in België.

Het eerste initiatief ontstond in 1990. De Bomenstichting en Ton van den Oever b.v. besloten samen te gaan toen bleek dat ze, naast elkaar gesitueerd, nagenoeg dezelfde ideeën koesterden voor een presentatie. In een later stadium vonden zij ondersteuning bij het Centrum Hout en de Stichting Bos en Hout. Door deze unieke samenwerking komt de complete cyclus van de boom aan de orde; van zaad of stek naar boom en van boom als solitair of in bosverband naar het eindproduct hout en de producten met hout als grondstof. Elke deelnemer kreeg een gedeelte van het terrein toegewezen om een eigen presentatie te realiseren en dankzij de ondersteuning van diverse sponsors was dit inderdaad mogelijk.

„Zonder bomen zijn we geen mens”

De lijfspreuk van de Bomenstichting geeft al aan waar het om gaat. Bomen zijn belangrijk, ze bestrijden het broeikaseffect en filteren de lucht. Bovendien zijn ze gewoon mooi om naar te kijken. Ze moeten dan wel de kans krijgen om te kunnen groeien. We moeten bomen daarom met enig respect behandelen.

„Een vertrouwd bedrijf, een vertrouwd produkt”

Ton van den Oever b.v. leverde de bomen en planten voor de hele inzending. Het bedrijf is gespecialiseerd in het kweken en selekteren van boomsoorten en -variëteiten die moeilijke omstandigheden kunnen weerstaan.

„Hout, groeiend goud”. Dus: „Leven met hout? Zorgen voor bos!”

Hout heeft ongelooflijk veel toepassingsmogelijkheden. Bovendien is het een oneindig te produceren natuurlijke en milieuvriendelijke grondstof. Elke Nederlander verbruikt per jaar ongeveer 1 kubieke meter hout, terwijl we maar voor 8% zelf in deze houtbehoefte kunnen voorzien. Alleen daarom zou het al goed zijn om meer bos in Nederland aan te leggen. Daarnaast zouden we optimaal gebruik moeten maken van de productiecapaciteit van de bestaande bossen. De Stichting Bos en Hout en het Centrum Hout brengen deze boodschap in een gezamenlijke expositie.

Beschrijving van de inzending

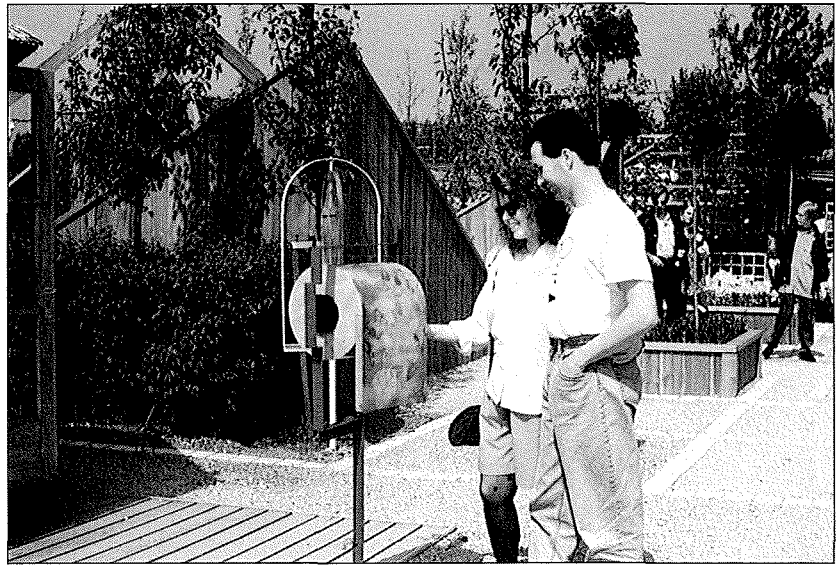
Een plattegrond bij de twee ingangen laat de bezoekers zien welke onderwerpen er in „Boom, Bos, Hout” aan de orde komen en waar de verschillende onderdelen zich bevinden. Vanaf de ingang aan de zijde van de Nederlandse Spoorwegen zien ze meteen rechts het eerste deel van de presentatie. Dit is verzorgd door de Bomenstichting:

Boommishandeling

Bomen in de stad hebben het dikwijls zwaar te verduren. Stambeschadiging is een veel voorkomend verschijnsel: automobilisten parkeren hun auto tegen de boom, fietsers trekken hun kettingslot nog eens extra strak om de stam aan en vandalen leven zich nogal eens uit op boomstammen. Dan slaan rottingsschimmels hun slag en doen hun best om het hout aan te tasten. Twee panelen geven een toelichting. Voor degenen die meer informatie willen is er een speciale folder samengesteld, die men tegen betaling van Fl 1.- uit een automaat kan halen.

De leefbare woonstraat

Wie hier binnenloopt, waant zich in een andere wereld. De sfeer is totaal verschillend van de andere onderdelen in de inzending. Bezoekers treffen een stadssituatie aan, ergens in de toekomst, waar bomen nog steeds een belangrijke rol spelen. Het eerste wat opvalt zijn de in zoekleuren beschilderde wanden. Het zijn eigenlijk abstracte schilderijen. Wie verder loopt merkt dat de straat een oneindige lengte lijkt te hebben, doordat aan beide uiteinden grote spiegelwanden zijn aangebracht van maar liefst 3.20 meter hoog. De straatbomen zijn door boomkorven beschermd tegen stambeschadigingen, terwijl boomroosters zorgen dat zuurstof en vocht de boomwortels kunnen bereiken. De zuilvormige kroonvorm van de Robinia's past goed in deze smalle straat. Saeed Erami, student aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht maakte het ontwerp voor de wanden. Samen met medestudent Frank Fierke klaarde hij de schilderklus.

Leilindenplein

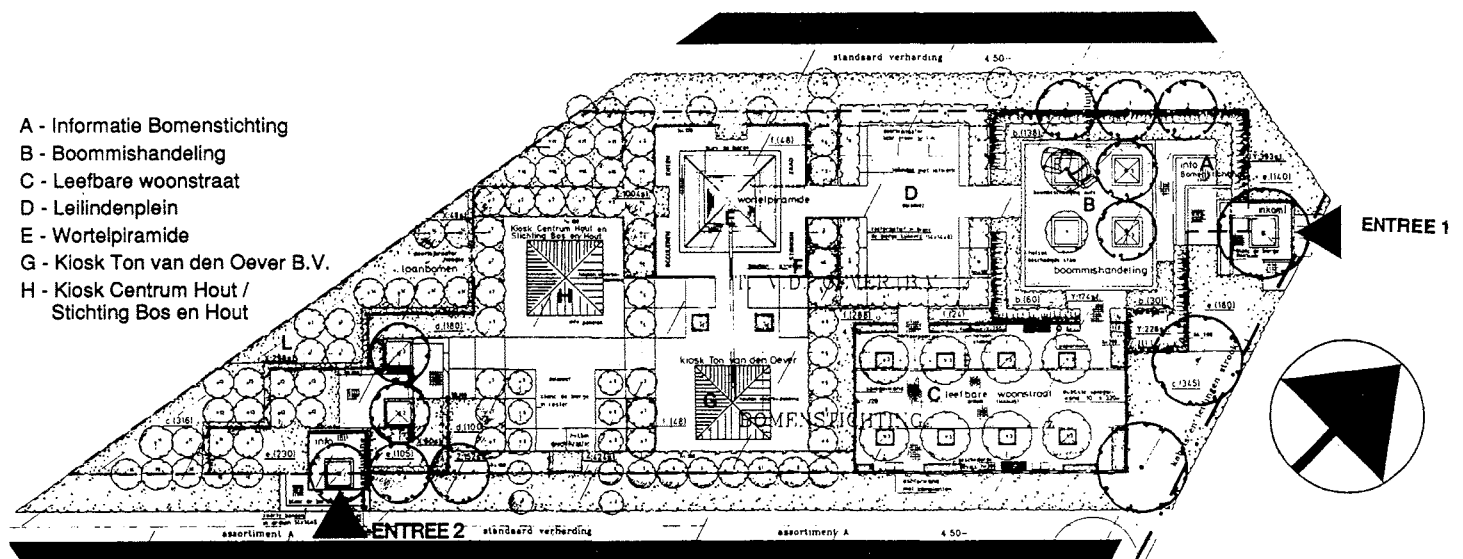
Vanuit de woonstraat komen de bezoekers bij een sfeervol pleintje met zware leilinden. Hoewel deze bomen rechtstreeks van de kwekerij komen, hebben ze toch al een leeftijd van 15 jaar. Het laatste jaar op de kwekerij hebben ze als containerboom doorgebracht, zodat zich een hele compacte wortelkluit heeft kunnen ontwikkelen. De kans dat de bomen op hun uiteindelijke plek goed zullen aanslaan is daardoor sterk vergroot. Bovendien lijkt het zo te zijn dat vandalen het minder snel op grotere bomen hebben voorzien.....

Een 'super'rol wc-papier: „Heel veel alledaagse dingen zijn gemaakt van hout”

Wortelpiramide

Verder lopend arriveren de bezoekers bij een grote wortelkluit, hangend in een prachtige houten „piramide”. De kluit heeft een mooie wijdvertakte vorm. Hij is afkomstig van een eik met een leeftijd van ongeveer 60 jaar. De boomwortels, die zich onzichtbaar onder de grond bevinden, vormen een belangrijk onderdeel van de boom en hebben dan ook een goede verzorging nodig. Vaak worden wortels in hun groei gehinderd door telkens terugkerende werkzaamheden aan kabels, buizen en leidingen. Ook is de

Een plattegrond bij de twee ingangen wijst bezoekers de weg

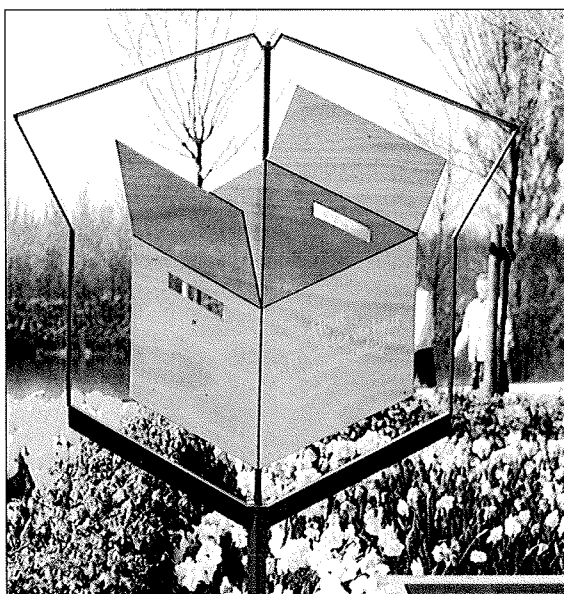

De onzichtbare wortelkluit is een van de belangrijkste onderdelen van een boom

grond waarin ze moeten ademen en vocht opnemen dikwijls te veel verdicht of bedekt met een laag asfalt of trottoirtegels. Een informatiepaneel bij de piramide geeft uitleg. In de hoeken rondom de wortelkluit kunnen de bezoekers vier verschillende vermeerderingsmethoden bekijken: 1. enten: het laten vergroeien van een knopdragend deel (ent) met een worteldragend deel (onderstam); 2. oculeren: het plaatsen van een knop met een stukje bast onder de bast tegen het cambium; 3. stekken: van de moederplant wordt een twijg afgesneden en elders geplant om wortel te schieten en 4. zaaien.

Kiosk 1: boomkwekerij Ton van den Oever b.v. Vervolgens belanden de bezoekers bij de eerste kiosk. Boomkwekerij Ton van den Oever b.v. toont daar dat het bedrijf méér doet dan alleen het produceren van de gangbare bomen. De kweker introduceert uit eigen selectiewerk of uit dat van buitenlandse topkwekers bomen die „passen” in de moderne woongebieden, zowel

Draaiende houtproducten als symbolische informatiedragers

qua vorm, aanpassingsvermogen als andere kenmerken zoals bladvorm en bloeiwijze. De bomen zijn te leveren met (draad)kluit of als „Ton-Boom” (in container). Dit laatste is een succesprodukt. De bomen en planten in „Boom, Bos, Hout” geven een goede indruk van het sortiment en de kwaliteit die het bedrijf levert.

Kiosk 2: Centrum Hout en Stichting Bos en Hout

Inmiddels zijn de bezoekers in de punt van het terrein aangekomen, bij de inzending van de Stichting Bos en Hout en het Centrum Hout. Hier draait een negental kleurrijke houten voorwerpen (of produkten met hout als grondstof) rond. Nu wordt de stap gemaakt van de individuele boom naar het bos en zijn milieuvriendelijke eindprodukt: het hout. De draaiende voorwerpen zijn de symbolische informatiedragers, die aan één zijde over het hout vertellen en aan de andere zijde over het bos. De bezoeker zal verbaasd zijn over hoe ons dagelijks leven is omgeven door hout (De negen voorwerpen zijn slechts een greep uit het totaal). Zo symboliseert 1: de rol wc-papier de alledaagse (hout)produkten. 2: Het boek laat zien dat stijging van de welvaart gepaard gaat met een toenemend houtgebruik en aan de andere kant waarom in veel landen bos verdwijnt. Een heuse stapel hout geeft weer hóeveel een kubieke meter hout eigenlijk is. 3: De houten speelgoedvrachtwagen symboliseert enerzijds de import en anderzijds de geringe produktie van onze eigen bossen. De vraag rijst of we in ons land niet méér bos zouden moeten planten. 4: Het kozijn staat voor schoonheid, de schoonheid van het materiaal hout en aan de andere kant de pracht van volwassen bos. 5: De kartonnen doos is het symbool voor de milieuvriendelijkheid van bos én hout. 6: De picknicktafel laat zien wat Nederlands bos ons zoal te bieden heeft en welke Nederlandse houtsoorten er zijn. 7: Het tuinhokje staat voor beheer: een goed beheerder oogst verstandig en mooi bos vraagt veel zorg. 8: De broodplank symboliseert de werkgelegenheid, in de houtwereld, en in of dankzij het bos. 9: Het houtskeletbouwhuis tusslotte, is de drager van de slogans van de twee organisaties: „Hout, groeiend goud” en „Leven met hout? Zorgen voor bos!” Wie meer wil weten vindt op de paneeltjes in de kiosk de volgende, meer uitgebreide, informatielaag. Via een derde laag, de antwoordkaart, kunnen geïnteresseerden ook nog schriftelijke informatie aanvragen. „Boom, Bos, Hout”, is niet alleen mooi om even te bekijken, maar wil de bezoeker ook iets meegeven om over na te denken. U kunt zelf het beste beoordelen of de inzenders daarin geslaagd zijn. Tot en met 11 oktober bent u dan ook van harte welkom!

M.C. van Nieuwkuyk, met dank aan M.G.M. Lammertink van de Bomenstichting.

Stichting Bos en Hout ©
Bosrandweg 5, Postbus 253
6700 AG Wageningen
Tel. 08370-24666

SBH